

MNENJA O KNJIGI VRČ VAČE (SITULA) IN PREDRIMSKA KULTURA NA NAŠIH TLEH

Dr, prof. Stanko Gerjolj: [Wikipedija](#), [Osebna bibliografija](#) za obdobje 1980-2021 (875 del), [Geštalt pedagogika](#)

Prof. Dr. Stanko Gerjolj, psiholog, teolog, duhovnik, univerzitetni profesor, gestalt pedagog:

"Knjiga je res zanimiva. Ko sem prišel do tega, da sem jo začel brati, kar nisem mogel nehati. Poleg bogatih simbolnih povezav in prepletov se mi zdi nadvse zanimiva ugotovitev, da se slikopisje bere ne le kot nekakšen strip – po metodi sodobnega branja od leve proti desni – marveč tudi od zgoraj navzdol. Ta ugotovitev se mi zdi zanimiva tudi zato, ker nisem pričakoval, da je tako nova oz., da stroka tega doslej ni ugotovila.

Kot navedeno, srečamo v knjigi vrsto bogatih simbolnih pomenov in interpretacij, pri katerih bi si želel več preverljivih referenc. Zavedam pa se, da bi s tem delo pridobilo sicer na empiričnih utemeljenostih, bi pa izgubilo na pretočnosti in zanimivosti, kar bi bilo škoda. Glede na dosedanje ugotovitve knjiga na številnih primerih odpira »drug pogled« ter tako bralca spodbudi, da na isto stvar pogleda še z drugega zornega kota.

Knjiga je zanimiva ne le s kulturološkega, marveč tudi z religiološkega vidika, saj v njej naletimo na mnoga simbolna izročila, ki nosijo svojo sporočilno moč tudi še danes. Morda so kake trditve nekoliko preveč smeje, a nič zato; saj ni nujno, da jih zgolj sprejemem ali zavrnem. Njihovo bogastvo je pravzaprav v tem, da si zastavljam vprašanja ter nato sam razmišljam in iščem smiselne odgovore. Teh izzivov pa najdemo v knjigi veliko. V tem smislu avtor mestoma posrečeno vplete v svoje razmišljanje tudi kake pripetljaje iz povsem sedanjega časa in slovenskega prostora."

Dr. Danijel Grafenauer: [Wikipedija](#), [Osebna bibliografija](#),
[Metropliotan \(intervju\)](#)

Vinko Möderndorfer, režiser, literat:

»že pred časom sem z velikim zanimanjem in na dušek prebral Vašo knjigo. Bral sem jo kot poljudnoznanstveno delo, ki pa je napisano literarno vešče. Knjigo sem že posodil prijateljem, ki jo z zanimanjem berejo.

Čestitam za Vaše delo. Ne glede kam Vaše pisanje uvrščajo, je to dobro napisana knjiga. Njena vsebina se mi zdi verjetna, hkrati pa ravno prav provokativna, da nam da misliti.«

Dr.

Danijel Grafenauer: [Inštitut za narodnostna vprašanja](#), [Osebna bibliografija](#).

Intervju: "[Tisti, ki so se opredelili, so morali oditi](#)"

Dr. Danijel Grafenauer, zgodovinar:

»Z zanimanjem in radovednostjo sem prebral knjigo Vlada Stresa z naslovom Vrč Vače.

Že od prej sem poznal avtorjeva prizadevanja po natančnejšem posnetku situle z Vač.

Z njegovim vztrajanjem je prišlo do natančnejših risb in posnetkov ter do vprašanja interpretacije posameznih slik iz vrča.

Dopolnjevanje vedenja pa je smisel raziskovanja.

Kljub temu, da ne poznam študij in raziskav o predmetu knjige in se raziskovalno s tem ne ukvarjam, me je knjiga pritegnila.

Zanimive in drzne, pogosto po mojem mišljenju predrzne trditve in razlage posameznih slik iz vrča pa ne jemljejo bralcu možnosti, da z močno vizualizacijo umetnosti ne zasleduje razmišljanja Vlada Stresa. Avtor ima namreč močan čut za vizualizacijo in z razlago posameznih slik z vrča prehaja prostor in čas zelo lahkotno.

Vsekakor pa sta knjiga in avtorjeva pomujanja pri Vrču Vače dobrodošla in obvezno branje za tiste, ki želijo brati in spoznavati Vrč Vače natančneje.«

MNENJA OBJAVLJENA V KNJIGI

Zvonimir Kolenc, skrbnik Muzeja Petra Svetika na Vačah (februar 2020):

Vesel sem, da si se poglobil in opazil napake pri Staretovi risbi plašča situle. Potem si naredil cel halo, da so v muzeju narisali drugačen plašč situle. To je tvoja zasluga. Spremenil sem mišljenje glede nekaterih prizorov na situli zaradi tvojih interpretacij: leva ni, je samo velik pes; atleta tekmujeta v vzdržljivosti in se ne boksata z ročkami.

Ker si stalno prek člankov v časopisu uspel drezati v osje gnezdo in opozarjati javnost na situlo z Vač, je s tem popularnost in zanimanje za situlo zelo naraslo. Situla je postala še bolj znana in prepoznavna. Pa tudi strokovnjaki – arheologi so ji zato posvetili več pozornosti.

Hvala! Tudi obisk turistov na Vačah je tudi po tvoji zaslugi narasel.

Prof. dr. Andrej Ule, profesor za analitično filozofijo in teorijo znanosti (27. 2. 2020)_

Delo Vlada Stresa spremljam že dlje časa, še posebno njegov trud okrog interpretacije t. i. Vaške situle. Zdi se mi vsekakor zanimivo, vredno pozornega branja in obširnejše razprave, čeprav je vsaj zame mestoma tudi sporno. Zanimivo je predvsem zato, ker predstavlja celostno zgodbo, ki naj bi bila upodobljena na Situli. Avtor je v tej zgodbi združil svoj literarni dar, svoje obširno poznavanje najrazličnejših zgodovinsko-mitoloških virov in svoj interes po globlji interpretaciji celotne zgodovine, zlasti tiste, ki se je dogajala na »naših« tleh. Pozornega branja je vredno zato, ker je snov težavna, vsekakor vredna premisleka in izzivalna.

Mislim, da je avtorjeva osnovna ideja, da gre na Situli za ponazoritev inciacijskega obredja ob ustoličenju novega poglavarja, dokaj verjetna, vsekakor je prepričljivo in živahno opisana. Avtor je v svoj prikaz vključil tudi svojo živahno imaginacijo, tako da so nekateri deli njegove zgodbe le bolj ali manj verjetni, vsak bralec si lahko ustvari svoje mnenje. Vsaj meni se zdijo nekoliko bolj sporne njegove tvegane izpeljave o posameznih pomenskih sklopih na podlagi slovenskega ali proto-slovenskega besedišča, ker je za to premalo strokovno podprte jezikovno-zgodovinske analize. Prav tako se mi zdijo sporne nekatere posplošene kozmomitološko- teološke teze, ki so sicer pomembne vendar bi jih bilo treba še dalje raziskati. Kljub tem pomislekom menim, da je avtor Vlado Stres s svojo razlago pomena Vaške situle naredil pomemben korak k večjemu ozaveščanju o zapletenih in pomembnih kulturno-zgodovinskih tokovih in lomih na »naših« tleh.

Tomaž Grom (25. 2. 2020):

"Veseli sem, da tudi v današnjem naglem potrošniškem svetu, v katerem je zaradi obilja informacij težko ločiti zrnje od plev, še vedno obstajajo ljudje, ki v sebi najdejo moč, da se dokopljejo do korenin starih znanj, ki predstavljajo temelj naše narodnostne samobitnosti, temelj, ki je stoletja združeval Slovenski narod in ga bo zagotovo ubranil tudi v bodoče. Podobno kot danes neoliberalizem skuša izničiti in razkrojiti kulturno dediščino in zavest mnogih evropskih narodov, je skušalo to storiti tudi nasilno pokatoličevanje v imenu pokrščevanja starih Slovencev v osmem stoletju našega štetja. Na to nas je v 17. stoletju v svoji Slavi vojvodine Kranjske posredno opozoril kranjski plemič Janez Vajkard Valvasor, dve stoletji kasneje pa je njegove zapise znova obudil v zavest Slovencev naš največji pesnik France Prešeren v svoji znameniti pesnitvi Krst pri Savici.

Te in podobne narodno zavedne ljudi pomnimo in cenimo ravno zaradi del, ki so obudila in utrdila našo samobitnost in obenem postavljala naš jezik, kulturo in zgodovino ob bok mnogo številčnejšim in vplivnejšim narodom. Če ne drugje, v kulturi in jeziku smo se z njimi lahko vedno primerjali in to nas je ohranilo in obranilo pred asimilacijo in kulturnim razkrojem.

Danes gredo sodobni raziskovalci slovenske zgodovine in jezika še naprej. Čedalje bolj stopa v ospredje misel, ki je podkrepljena z mnogimi dokazi, da je prav praslovenščina v korenih zlogov ali celo črk, prajezik, ki se postavlja ob bok ali celo kot podlaga sanskrtu, uradno najstarejšemu idoevropskemu jeziku, kar v celoti ruši vsiljeni mit o tem, da smo Slovenci narod hlapcev. Ta odkritja pričajo o tem, da kvalitativno nikakor nismo majhen narod in da to nikdar nismo bili. Na ta dejstva nas je v zadnjem desetletju opozarjal gospod Peter Amalietti.

Najnovejše raziskave s tega področja, ki še bolj poglobljeno in s še večjim številom dokazov in odkritij doprinašajo k vrednotenju korenin slovenstva, pa opravlja gospod Vladislav Stres. Njegova odkritja in sklepi so zbrani v pričujoči knjigi in kot taki predstavljajo trdno izhodišče za nadaljnje raziskave zamolčanega dela evropske zgodovine."

Janez Medvešek, fotograf, slikar, pisatelj (december 2019):

Hvala, hvala, hvala.

Izjemno!!!

Nikoli si tega ne bi predstavljal, da je možna razlaga vsega tega, kar je vtlačeno v plašč situle.

Pa ne le naše. Bravo za to raziskavo.

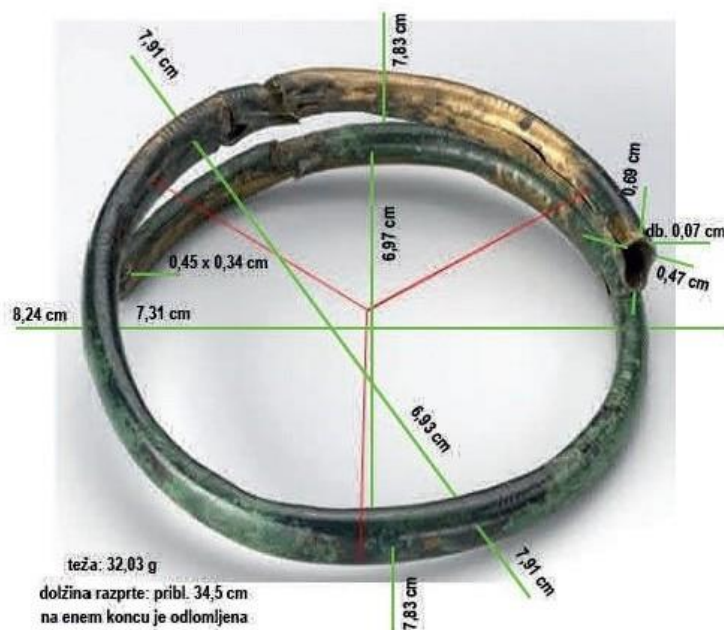
Pošljem še komu. Vse dobro.

Mag. Ida Murgelj, univ. dipl. arheol., Narodni muzej Slovenije, v pismih Vladislavu Stresu:

1. 6. 2019

»... Imam staro risbo dr. Stareta, na kateri sem naredila popravke. Nova risba je plod gledanja in proučevanja originala pod lupo, vseh mogočih fotografij posameznih detajlov, seveda pa sem bila še posebej pozorna na napake, na katere ste opozorili pred začetkom ponovnega risanja.«

17. 10. 2019

205

Vrč Vače (situla) in predrimska kultura na naših tleh

»Pregledala sem zapestnico/nanožnico. Zadeva je morala biti zelo dolgo v uporabi, saj od strani zarez sploh ni videti, so zglajene. V kolikor so ohranjene, se jih da prešteti samo z vrha, pa še to je včasih težko. V glavnem gre za 10 vrezov, naštela sem jih tudi 9, vendar je tudi to lahko posledica obrabe ...

Morda so bili snopiči s 7, 9 in 10 zarezi, vendar je potrebna previdnost, saj so ravno pri 7-ih presledki večji kot pri 10-ih, pa tudi obraba je večja.«

18. 10. 2019

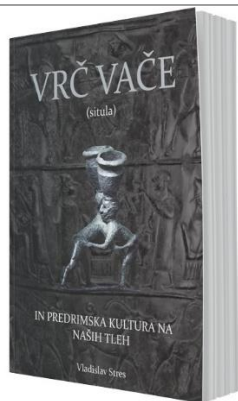
»... ohranjena dolžina 36 cm, težko rečem, koliko snopičev je, ker je bila restavrirana in je en del sigurno narobe vložen ali pa manjka presledek, razdalje med snopiči so med 4–4,5 mm ... zapestnica/nanožnica je bila zelo precizno narejena. Upam, da Vam bo pri drugih vprašanjih v pomoč moja risba.«

Vladislav Stres:

Podobe s situle z Vač lahko opazimo tudi na osebnih dokumentih, na primer v potnem listu ter na osebni izkaznici.

- Gravirane upodobitve Vaške situle (Vrča Vače) se berejo na več načinov, tako vodoravno v treh pasovih, kot navpično od zgoraj navzdol v osmih,
- prikaz pomerjanja uteži najverjetneje prvih mečevalcev si lahko ogledamo tako na Vrču Vače kot na več drugih situlah ter pasnih sponah,
- prikaz ustoličevanja novega VOJVODE je upodobljen v treh prizorih in je osrednji del upodobitev na Vrču /situlo Vače.
- simbolika razkriva bogato vsebino stika z naravo, s samim sabo ter soljudmi in zahteva nadaljnjo proučevanje in medsebojne primerjave...

Vrč Vače, predrimška duhovna kultura na naših tleh

Vrč Vače (situla) in predrimška kultura na naših tleh
Vladislav Stres
Copyright © 2020 ARA založba
Založnik: ARA, Založba d.o.o., Ciglarjeva 5, 1000 Ljubljana
www.arazlozba.si
ISBN 978-961-0461-94-6
CIP: 2020/010101
Tisk: Prva tiskarna d.o.o., Ljubljana
Ljubljana, 2020

CIP: Knjižni register
Slovenski inštitut za knjižničarstvo, Ljubljana
961.2(07)5(049)
961.2(07)5(049)

STRES, Vladislav
Vrč Vače (situla) in predrimška kultura na naših tleh /
Vladislav Stres. - Ljubljana : ARA, 2020
ISBN 978-961-0461-94-6
CIP: 2020/010101

Knjiga je prepovedano v celoti ali delno na kakšnem koli način
reproducirati brez pisnega dovoljenja avtorske agencije.

Vrč Vače (situla) in predrimška kultura na naših tleh

PREDAJA OBLASTI

Nato so knezi odšli v zaprt prostor gostilna. Tako
pri kmetih kot doma v okolici (imovni in tuji gospodi,
Beli) so usleda vsak na svoj bledci, na katerega
je posevzemo morda, ki je bilo v celoti iz lesa.
Oblajajoč vovoda se je uselil na nočnik s petimi
utori. Svčilo pet je stambod cločka.

30

Vsebina

1 Uvod in uvodna slikopisja na Vrču Vače.....	5
SIST POVEDI.....	7
PRIHOD NA PROSTOR OBREDI.....	8
VRČ VAČE.....	13
2 Usmeritev knjige v Vačah.....	17
IMBIJI DAN.....	17
TRETI DAN - UVOJ.....	24
3 Posvečitev novega vojvode.....	29
PREDJA OBLASTI.....	30
KMET IN VOJVOJA.....	33
STRE POSVETITVE.....	35
STARI VOJVOJA.....	37
4 Prvi mečevalci je bil z Vač.....	41
ZAKLJUČEK RITUALOV TRETJEGA DNE.....	42
POMERJANJE MOČI MED HRU STOMA.....	45
MČ IN PRVI MEČEVALEC.....	49
5 Slave zlatih tretih dni v Vačah.....	53
TRETI DAN.....	57
OBREDNI BOKAL.....	60
SIMBOLIKA PRA IN KAPE.....	62
SLOVENSKE JEZIK.....	65
6 Prvih vrtke svetčnice MA.....	75
ZIVALSKI TRAK.....	78
OBREDJE V UTI GRADISCA.....	85
ZIVA IN ROŽNI VENCEK.....	93
7 Dan zalivanja drevesa življenja.....	95
STEVILNI SIMBOLI.....	98
JUTRO SEDMEGA DNE.....	103
ZAKLJUČNA MOLITVA.....	109
8 Pomen Vrča Vače in kako je Slovenci oznali simboliko Vrča Vače.....	111
PRISTNOST KULTURE.....	114
DANANAŠNJA SLAVA VRČA VAČE.....	123
VRČ VAČE - KRAŠANSKO IN EKRA VOJNARJA.....	124
UMIR VISOKE KRETSKE KULTURE.....	133
9 Razlike med simersko in hablitsko kulturo.....	139
O MAGJI IN ČARANJU NAŠI PREDNIKOV.....	139
PRIHODI ENJA.....	149
RAZLIKA MED SIMERSKO IN BABILONSKO KULTURO.....	156
VRČ VAČE, SIMURCI IN JEZUS.....	160
O SIMURCI, ZAJČKA - EROGOUICIN.....	164
O EMETNOSTI KUHANJA.....	172
O DEDNOSTI SVETČNIC MA.....	174
O SMETI.....	176
10 Pomen raziskave Vrča Vače.....	181
JURA BESED, CRK V KNJIG.....	185
SE NEKAJ O CENZURI.....	187
Knjigi na pot.....	191
Beseda avtorja.....	193
O TERNI VEVALEZARJE UMETNOSTI.....	200
ZAHVALE.....	201
Viri.....	203
Besede drugih avtorjev.....	205

VRČ VAČE

(situla)

Prvi Vači situle - slikopisi so iz obdobja leta 1880.
Vladislav Stres, avtor te knjige, pa je zanj izdelal
slovensko ime: vrč, pomenite je Vrč Vače - se pravi
za 2500 let v predstavi. Pisanje na vrču je poseben
drugina, kot je poznano danes. Je slikopisna.
V tej pisni ni nobenih besed. Pa nobene črke.
Simbolika je korektno povezana z vedno.
Dvono močevalski delo, ki pa ne smemo brati
tudi četrta racionalizma. Povedi oblikuje ter kulture
na tej izjemni invaritni za centimetrom visokega vrča,
iz pretega strelja pred novim tistem na naših tleh,
se bolj približamo z asociacijami ter sledenju doletanim
filmsko dinamičnim - strupovskim - upodobitvam.

Na Vrču Vače je Stres odšel in v tej knjigi opisal šest
med sabo povezanih povelj, ki z notranjo vred tvori
sodobnosti situla. In ne tako, kot zamisli avtor, da so
tri. Njegova odlična nadgrajujejo doledanje interpretacije,
poreklo pa jih postavlja na glavo. Tako je štemno
slovanje - med voščilom v resnici pomerjanje moči
z uteži, pomerjala sta se za naslov prvega mečevalca.

Knjiga nam osvetli, da je Vrč Vače ostank izvirne
starodavne kulture svetovnih dimenzij na naših tleh.
In skoti avtorjeva raziskava slikopisja na vrču lahko
obudijo visoko filozofsko misel naših prednikov
o mestu posameznika, narave in skupnosti.

10,00 €

NEOBJAVLJANJE KLJUČNIH INFORMACIJ - PRITOŽBA NA UREDNIŠTVO IN VODSTVO RTV SLOVENIJA: [PDF](#)

[Vrč Vače - situla - uvodna predstavitev in vabilo k branju](#)

Stran posvečena laičnim raziskavam možnih povedi, ki so vtolčene v Vrč / situlo Vače in knjigi [Vrč Vače \(situla\) in predrimška kultura na naših tleh](#).

